

Поляруш Ніна Степанівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

**ТКАЧЕНКО
Вікторія**

**ДИТИНА І СВІТ У ДИТЯЧИХ
ТВОРАХ ЄВГЕНА ГУЦАЛА**

Анотація: У статті проаналізовано поетичний доробок Євгена Гуцала для дітей. Виокремлено головні тематичні принципи та засади світоглядного мислення поета. Зазначено, що поетичні твори мають ознаки унікальності. Окреслено розуміння поетом дитячого світу з його чистотою та добротою. Охарактеризовано естетичні джерела лірики Євгена Гуцала для дітей.

Ключові слова: лірика, поет, світогляд, дитина, фольклор, естетизм, культура спілкування.

Abstract: It's analyzed in the article Yevhen Hutsal's poetic work for children. The main thematic principles and basics of the poet's worldview are highlighted. It is noted that poetic works have signs of uniqueness. The poet's understanding of the children's world with its purity and kindness is outlined. The aesthetic sources of Evgeny Hutsal's lyrics for children are characterized.

Key words: lyrics, poet, outlook, child, folklore, aestheticism, culture of communication.

Постановка проблеми. У дитячій літературі ХХ століття поглиблюється морально-етична, суспільно-історична, естетична, культурологічна та природознавча проблема. Ці питання набувають особливого звучання у ліриці Євгена Гуцала для дітей.

Аналіз останніх досліджень. Художній світ Євгена Гуцала та його специфіку досліджували О. Бульбачинська [1], Т. Грачова [2], В. Дончик [8], М. Жулинський [5, 6, 7], Н. Мришук [11] та ін.

Метою розвідки є аналіз ліричних творів Євгена Гуцала для дітей, стильових та тематичних особливостей.

Виклад основного матеріалу. Євген Гуцало залишив чималий художній доробок для дітей, який містить не лише прозові, а й поетичні твори. Світогляд поета був особливим, часто його називають унікальним, дитинним, лірико-романтичним. Такий спосіб передачі

почуттів дарує читачеві особливу насолоду, адже лірика Євгена Гуцала для дітей дарує красу й неповторність, формує почуття прекрасного до людини, її внутрішнього простору, навколишнього світу, особливостей взаємодії між різними його учасниками.

Дитинство – особливий період у житті кожної людини. Зберегти його секрети й таємниці, історії й розчарування, а з часом передати свій особистий та літературний досвід буває не так просто. Ряд авторів подекуди соромляться називати себе дитячими письменниками, вважаючи, що твори для дітей мають примітивний зміст, вони спрощено тлумачать явища життя та природи. Естетичним джерелом поетичного світу Євгена Гуцала залишається його власне дитинство, Поділля, природа, люди, які були в його житті зі своїми важливими уроками чи спогадами, література, з якою мав можливість знайомитися у бібліотечних фондах.

Світ дитинства швидкоплинний. Пріоритети на зламі століть завжди змінюються. Рівень технологій впливає на світоглядні переконання навіть найменших читачів. Важко залишатися сучасним і цікавим тоді, коли є конкуренція з захоплюючими комп'ютерними іграми, а відтак і героями, мультиплікаційними фільмами, пригодницьким кіно. Але митець залишається цікавим кожному наступному поколінню тоді, коли творчість є складовою національної філософії. В українській літературі це, як правило, філософія кордоцентризму, яка базується на емоційно-чуттєвому сприйнятті та розумінні прекрасного і має свою давню історію.

«Дитина – це наче в ідеалі філософська формула майбутнього буття» [7, с. 104]. Для вразливого поета розуміння майбутнього було принциповою позицією, тому й прагнення не зруйнувати, не нашкодити, не призвести до депресивного стану, а виокремити своєрідну формулу чи проблему, де є симбіоз повчального, розважального та виховного аспектів одночасно, стало органічною складовою світогляду лірика.

Будь-який твір, особливо дитячий, має викликати естетичні чуття, що є вродженою здатністю переживати гармонію, прагнути досконалості, віднаходити і створювати красу у довіллі та в мистецтві як вищій формі одуховленого світу [9, с. 350]. Оскільки естетичне чуття

«найповніше проявляється за умов відносної свободи від практичних потреб» [9, с. 350], повернення до світу дитинства було для Євгена Гуцала своєрідним способом абстрагуватися від політичних та суспільних негараздів. Такий самий принцип обрав для себе і Григорій Тютюнник, чий твори є взірцем дитячого письменства II половини XX століття. Надзвичайно важливо, щоб враження, які отримує дитина змалечку, були сповнені любові та поваги, смаку та яскравості, змістовності й виразності. Вихоплена з життя подія, знайомство, пригода служать для творчої людини підказкою, з якої народжується в літературі шедевр. Читач отримує той енергетичний заряд, яким намагає його автор. Все, що написав Євген Гуцало для дітей має найвищий ступінь людяності й гуманності. Суспільство, яке переживає сьогодні стресову ситуацію через російську агресію, повинно мати заспокійливе. Таку функцію виконує лірика Євгена Гуцала, яку він написав для дітей. Поет апелює до доброго, співчутливого серця, змушує емоційно осягати життя як природну форму існування і як основу звичайного людського щастя. Він немов закликає озирнутися і оглянути цей дивовижно багатий світ – єдиний, неповторний, відчутти, а отже – зрозуміти, усвідомити, що необхідно шукати гармонію в нашому щоденному спілкуванні й співжитті, розуміти людські слабкості, провини, дивацтва і судити себе та інших судом серця, високої моралі, етичних норм колективістського життя [6, с. 316].

«Сто віршів для дітей» – це світ неймовірних емоцій, правдивих діалогів, гармонійних почуттів і внутрішніх переживань. Композиційно автор поділив збірку на три частини: «Без дороги ходить дощ», «Зайці в полі варять борщ», «Бестіарій». Варто звернути увагу на манеру діалогізувати з читачем. Тон, обраний автором збірки, безперечно, доброзичливий. Немає відчуття, що моралізаторство чи зверхність лежить в основі ліричних історій. Є стиль, який напрацював для себе поет, і в ньому є глибоке переконання того, що гумор, комунікація, повага, знання й сприймання найменших побутових, фізіологічних чи психологічних характеристик допомагає успішно долати бар'єри, що мають місце в житті. Найважливіше – це комфорт. До нього прагнуть усі герої, хоч часто змушені долати труднощі, адже бачити недоліки в ближньому значно простіше, ніж позбутися їх у собі.

«Для творчого спадку Є. Гуцала характерним був «принцип лірико-романтичного осягнення світу», який набув у поетичному дискурсі письменника актуального звучання» [2, с. 17]. Цим принципом автор користувався і в ліричних, і в прозових творах. Ніжність і мрійливість відчутні в найменших деталях, вони увиразнюють палітру почуттів. Якщо для дорослої людини осінь асоціюється зі смутком чи депресивними станами, дитина бачить її інакше. Метафоризована осінь («Осінь») зображена із сивими косами, але в них «позаплутувались осі». Поет налаштовує читача чути світ, який є музичним за своєю природою, бо осі не просто заплутались, вони «бринять в її волоссі» [3, с. 359]. У поезії «Мамо, ніч-циганка» [3, с. 374] спостерігаємо диво фантазії очима дитини, де ніч – це циганка, вона володіє вмінням ворожити. Але її ворожба передає кольористично-емоційні враження, де очі – волошки, а зорі порівнюються з вишнями. В образі срібного місяця є портретні характеристики: чуб у нього русий, брови – дві дуги, довгі вуса. Художнє обрамлення: мамо, ніч-циганка! додає до уявлення дитини загадковості та таємничості.

У поетичному світі Євгена Гуцала для дітей спостерігаємо велику кількість героїв. Тут живуть їжачки і лисички, качки і коти, ворони і павуки, півні і кури, сороки і миші, круки і зайченята, гусенята і козенята і ще багато інших мешканців флори і фауни, які є традиційними для України. Зустрічається й екзотика: дикобрази, бегемоти, жирафи, ігуани, крокодили і гіпопотами. Все у світі природи взаємодіє і комунікує. Часто в основі поезій лежить принцип діалогізму. Герої між собою спілкуються, з'ясовують вихідні принципи взаємодії, сперечаються і доводять правомірність своєї думки, викривають вади того, хто чинить не зовсім коректно. У поезії «Їжачиха і Їжак» йдеться про суперечку, яка виникла між подружжям. Суть конфлікту полягає у взаємному обвинуваченні, що кожен із них колючий:

- Ти колючий! Пострижися!
- Ти колюча! Не колися!
- Я колючий? Хто б казав!

– Нащо ти колючу взяв? [3, с. 354], але вміння звинувачувати чи виправдовувати один одного вчить дивитись на себе зі сторони. У сучасному світі через ряд об'єктивних і суб'єктивних причин уміння

толерантно комунікувати серед дітей і підлітків стає серйозною колективною проблемою.

Позитивне ставлення до дружби та товариських взаємин формулює автор у поезії «Лис зустрів у лісі Лиса», де кожна репліку-запитання вони освячують приятельськими обіймами. Питання, яке виникає між друзями, зводиться до дилеми: «ти не лисий, я не лисий, так чому ж ти зवेशся лисом?» [3, с. 353]. Суцільні повтори, велика кількість алітерацій сприяють швидкому запам'ятовуванню та вирішують проблеми з дикцією. Саме лікувальну логопедичну функцію у «Ста поезіях для дітей» виконує переважна більшість текстів, які є невеликими за обсягом, у чому їй визначається їхня перевага, мають чітку й багату ритміку, яскравих індивідуалізованих героїв, що запам'ятовуються, формують смак і естетичне сприйняття світу, що нас оточує. Уважність лірика до деталей формує відповідне ставлення й у читача до цього поняття.

Поет згадував, що «природа завжди вабила мене, завжди мала вплив на душу й відгук у душі, і цей її вплив на відгук були для мене важливі й потрібні... Природа – один із героїв мало не всього того, що я написав» [12, с. 49]. «Любов до природи – у багатьох моїх творах, де повноправними героями виступають звірі, птиці, живе зело» [4, с. 306]. Тому й залишався уважним до кожної деталі чи в описі природи, чи в поведінці героя в якійсь життєвій ситуації. Логічно, що природа – це ліс, в якому живуть дружно Лисиці («Лис зустрів у лісі Лиса»), це холодна зима, яку має пережити Кіт Котович («Мамо, стало холодно»), це осінь із сивими косами («Знов прийшла на землю осінь»), це дощ, який ходить без доріг («Без дороги ходить дощ»), це пригоди Лиса з довгим хвостом, що заховався у лісі («Лис у лісі»).

У своїй оцінці поетичного доробку лірика, В. Дончик зазначив, що «вірші письменника – то своєрідне ворожіння над душею, сенс якого – в очищенні від суєтного, минутого в омолодженні, у поверненні до того стану любові, людяності, космічної доброти, котрий і є найбільшим людським скарбом» [8, с. 322]. Навіть у дитячих творах ці теми виразно простежуються і дорівнюються до дитячих космічних вимірів. Зірка у поезії ходить із коромислом по воду. Вона

наділена цілющими властивостями: «Лється чисте срібло з відер на маки й калину, на завітчану у місяць срібну Україну» («Зірка»).

У ліриці Євгена Гуцала для дітей простежуємо індивідуальну, виключно Гуцалівську філософію дитинства, в якій є бажання відчувати прекрасне, пізнавати високу культуру спілкування, пам'ятати про спадщину предків, цінувати сьогодення, ототожнювати себе з частиною великого українського простору з багатьма ментальними деталями, які створюють незримий ланцюг взаємодії різних поколінь. Ю. Ковалів вважає, що «для українського письменства характерні емоційність, чуттєвість, тонкий ліризм, артистичність, прагнення до гармонії, розчулення, переживання «антеїзму», дотримання настанов калокагатії, шанування родинних цінностей. Така «філософія серця» зумовлена давніми традиціями рільничої культури, впливом мальовничих краєвидів лісостепу та степу» [10, с. 28].

Яскравим підтвердженням цієї думки є поезія «Синя скриня». Шафа, яка є в кожному будинку сьогодні, сприймається як звичний елемент інтер'єру. Вона прийшла на зміну скрині бабусі Катерини, представлена, як суцільне диво в очах дитини, бо там є все, що асоціюється з пам'яттю про рід і предків, адже скриня всіх взуває, зодягає, там є обновки «полотняні, з льону, з шовку», весільні прикраси, срібний хрестик, хустина, «мов жар-птиця», намисто і каблучка, плахта, бинди, гребінь і багато того, що символізує достаток української родини, тому для ліричного героя є своєрідним узагальненням думка: «Дерев'яна синя скриня / В хаті – справжня господина... / Наче й зовсім то не скриня, / А бабуся Катерина!» [3, с. 357–358].

У ліриці Є. Гуцала простежується тісний зв'язок із ігровим фольклором для дітей, адже однією з важливих функцій дитячої літератури є формування цілісного уявлення про світ, в якому є добро і зло, правда і кривда, брехня і чесність. Цю функцію дитяча література запозичила ще з фольклору, особливо казкового епосу, де є варіації на ці найуживаніші теми. Поезія «Цар Горох і хлопчик Ох» стилістично близька до поетичної казки. Початок «Жив на світі цар Горох. Був у нього хлопчик Ох» [3, с. 362] має традиційний початок. Тут ідеться не просто про дружбу і подію, яка призвела до переполоху, бо хлопчик Ох загубився, а й бачимо вправну гру слів, бо хлопчик має ім'я Ох і

цар, який загубив свого найкращого друга, постійно використовує вигук «ох», коли не може нічого вліяти у цій ситуації. Пошук закінчився радісною звісткою, хлопчик Ох знайшовся, дружба триває далі.

Одним із найдавніших фольклорних жанрів вважається колискова пісня, що має на меті заспокоїти і приспати дитину. Мотив колискової Є. Гуцало використовує в кількох віршах: «Коліскова» [3, с. 367–368], «Спи, звірятко-лисенятко» [3, с. 369]. Якщо у традиційній колисковій найбільш уживаним героєм є кіт, який співає-заколісує мале дитя, то в Є. Гуцала це ціла галерея помічників, які бажають спокійного сну дитині: мишенята, зайченята, лисенята, сороки, комарики, сіра мишка з мишеням, гусята й качата, лебедята. Навіть голуби гойдають і співають синові. Коліска, де спить дитина, особлива. Вона прив'язана навіть не до сволюка, як це прийнято було робити в традиційній хаті українців, а «до далекої зорі, що високо угорі». Побажання спати над мирною зорею сьогодні звучить особливо актуально.

Енергійного малюка Лиса намагаються заколісати мама й тато «Спи, звірятко-лисенятко». У словах мами є прохання, є своєрідний мотив погрози, який деколи використовується у текстах цієї жанрової групи, є емоційна характеристика станів дитини, яка не хоче спати, є багато інших героїв-дітей, які свою енергію не здатні вгамувати у вечірній час. У своєму звертанні мама-лисиця називає дитя малятком, писклятком, мазунчиком, лизунчиком, брехунчиком, пустунчиком. Пестливі суфікси додають емоційно-зворушливого тону, який є свідченням доброзичливості й зворушливості.

Традиційними під час різдвяно-новорічних свят є колядки, щедрівки. Мотив радості й побажань зустрічаємо в поезії «Сію, сію засіваю». Ліричний герой, звертаючись до господаря, просить смачних дарів для своїх друзів: хлібчика для малого кібчика, каші і борщу для хлопчика-горобчика, масла грудочку для снігурів і курочки, лисиці – киселю, а вовчику – шоколадку. Мотив турботи про ближнього є визначальним для цього поетичного твору.

Є поезії, наближені до утішок і загадок. Вони приваблюють чіткою ритмікою, ігровим настроєм, несподіваною інтригою, формують уяву про зовнішні смаки та характери. У поезії «Бобер» йдеться про бобра: «У бобра добра багато, / У бобра багата хата, / Та

найбільше в ній багатство – / Це бобріха й бобренятство» [3, с. 377]. У багатьох випадках поезії схожі до скоромовок чи спотиканок. «Скоромовка або Спотиканка – малий поетичний жанр дитячого фольклору. В основі скоромовок – дотепна гра скомпонованих важковимовних слів, ритмізованої, інколи римованої прози, призначена для тренування артикуляційного апарату дитини. Скоромовка виконує естетичну функцію, спонукає до словотворчості. Комічними є неминучі помилки у важковимовних фонетичних блоках фраз [10, с. 404]. Найбільше таких поезій у циклі «Бестіарій». «Бестіарій» – «жанр алегорично-дидактичної прози, своєрідний каталог реальних та вигаданих тварин, поширюваний у літературі Середньовічної Європи у IX-XIV ст. Бестіарій, поєднуючи символіку, фантастичні елементи, популярні засади християнської етики, подібний до байки, в якій звірі-персонажі втілюють людські риси (вовк – жорстокість, осел – глупоту» [9, с. 124]. Вони привабливі тим, що лаконічні, складаються з однієї строфи, як правило, це катрен. У короткому описі подана загальна характеристика, яку автор метафоризує: «Чапля чапа – двос лап. / На болоті: чап та чап. / А за нею чапленьятка, / Чапленьятка-лапленьятка» [3, с. 388].

У сучасному світі з'являється ще одна функція дитячих поезій – терапевтична. Вона має на меті допомогти подолати труднощі з власними страхами, гіперактивністю, неуважністю, дефектами мовлення чи координації, воєнними травмами та переживаннями, які «отримали» сучасні діти України. Поезії «Собака», «Гіпопотам», «Перепелиця», «Лев», «Засміявся наш Собака» та ін. вчать бути оптимістами, виокремлювати найважливіше в характері, бути товариським, Є. Гуцало лікує словом читачів. Тут можна стверджувати, що такий уплив тексти мають не лише на найменшого читача, вони універсальні за характером і відчуттями. Отже, поезії не втратили естетичної привабливості та лікувального ефекту. Лірик часто проводить візуальну гру, яка сприяє збагаченню словникового запасу, гарної пам'яті, сприяє формуванню логічного та критичного мислення: «Без стерна і без вітрил / Плава в морі крокодил... / Та нащо йому вітрило, / Коли в нього таке рило?» [3, с. 382].

У ліричних творах для дітей зустрічаємо також і густативні мотиви. Значну увагу поет приділяє традиційній українській кухні і тим стравам, які були характерними для столу наших предків. Герої Є. Гуцала снідають, обідають, підвечіркують, вечеряють. На столі є каша в горщику, пампушка, грушка, борщ («Великий трудівник»), є хліб, сто раків на обід, боби, грудочка масла, яблука, барбариска, іриска, шоколадка. Серед напоїв – вода зі срібних чарочок, квас, кисіль у мисочці, пепсі-кола. Їжу та напої споживають працьовиті люди і тварини. Традиційну, але унікальну водночас рецептуру пропонує Є. Гуцало в поезії «Зайці в полі варять борщ» [3, с. 365]. Як відомо, все, що передають дорослі дітям від тварин, має особливий смак. Навіть в оповіданні для дітей «Хліб від зайця» Є. Гуцало теж використовував цей мотив: коли бабуся взимку приносила братові і сестричці Віті та Люді хліб від зайця, діти не могли його наїстися, адже такого смаку не мала жодна інша страва чи гостинець. Щоразу вони ставили бабусі десятки запитань про те, як і де зустріла вона зайця, що ще передавав, а коли бачили в її руках хліб, не стримували свого вдовolenня. У поезії «Зайці в полі варять борщ» покроково описано, з яких інгредієнтів виходить найсмачніший борщ від зайців: це буряки, бараболя, морква, капуста, квасоля, перець, сіль, навіть листя лавра. Тільки в такому порядку і з такими інгредієнтами борщ вдається добрим господарям. Звертає увагу лірик і на особливу пору року – коли йде осінній дощ. Просто, емоційно, душевно та захопливо передає поет атмосферу господарювання незвичайних кухарів – зайців.

Насамперед варто сказати про емоційний вплив віршів на читача. Тут є радість від зустрічі, турбота за ближнього, піднесення від пережитого, уміння давати достойну оцінку собі й бути конкурентноспроможним, спогадове замилування від того, що тебе оточує і приносить радість. Такі чуття українці завжди отримували через музику. У Є. Гуцала співають павуки («Павучиха з Павуком»). Проста ритмічна пісенька про те, як уміють відчувати радість павуки у всьому, що їх оточує. Мотив щастя наповнює цей вірш. Про цирковий оркестр йдеться в поезії «Оркестр» [3, с. 365], в якому півні грають на бандурах, зайці на гітарах, кури на кобзах, на ложках гагари, баран б'є в барабан, на флейті грає кажан, коза на саксофоні, на цимбалах грає

гуска, дує грак у сопілку. Цап увесь день співає в мікрофон. Симфонія музичності наповнює цей вірш і несе ідею гармонійного сприймання світу.

Висновки й перспективи. Головне завдання дитячої літератури – творити диво. Цю місію поет виконав максимально щиро, чесно та відповідально. Художній світ лірики Євгена Гуцала для дітей опирається на традиції фольклору, є симбіозом індивідуального досвіду життя, краси, природи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бульбачинська О. Творчість Євгена Гуцала : естетичні засади. *Синopsis : текст, контекст, медіа*, 2017. № 3.
2. Грачова Т. Естетична природа художнього світобачення Євгена Гуцала. *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія «Філологія», 2012. Вип. 6. С. 16–21.
3. Гуцало Є. Твори в 5-ти т. Т. 5. Поезії. Статті. Київ : Дніпро, 1976. 576 с.
4. Гуцало Є. З автобіографії. Подільські криниці. Випуск другий. Упорядкування, вступне слово, біографічні довідки та матеріали до літературної карти А. Подолінного. Вінниця : АКВІЛОН, 2001. С. 305–308.
5. Жулинський М. Відкрився птахом людям і рослинам. 10 років без Євгена Гуцала. *Слово і час*. 2005. № 8. С. 3–9.
6. Жулинський М. В передчутті радості. *Подільські криниці*. Випуск другий. Упорядкування, вступне слово, біографічні довідки та матеріали до літературної карти А. Подолінного. Вінниця : АКВІЛОН, 2001. С. 308–325.
7. Жулинський М. Наближення. Київ : Радянський письменник, 1987. С. 104.
8. Історія української літератури ХХ століття : у 2 кн. Кн. 2 : Друга половина ХХ ст. Підручник за ред. В. Дончика. Київ : Либідь, 1998. 456 с.
9. Літературознавча енциклопедія. У двох томах. Том 1. Автор-укладач Ковалів Ю. І. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 608 с.
10. Літературознавча енциклопедія. У двох томах. Том 2. Автор-укладач Ковалів Ю. І. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 624 с.
11. Мришук Н. Мала проза Є. Гуцала : поетика жанру : монографія. Київ : ІВЦ Держкомстандарту України, 2001, 148 с.
12. «Поділля – його духовний Єрусалим : спогади про життя й творчість Євгена Пилиповича Гуцала / автор-упорядник Марія Гуцало. Вінниця : Баюк І. Б., 2008, 228 с.

Ткаченко Вікторія Іванівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

ХОРОБ

Марта

**ДИНАМІКА АВТОРСЬКОЇ СТРАТЕГІЇ
ГЕРОЯ В МАЛІЙ ПРОЗІ ЄВГЕНА ГУЦАЛА :
ВІД 60-х ДО 90-х РР. ХХ СТОЛІТТЯ**

Анотація. У статті на матеріалі новелістики Євгена Гуцала, опублікованої впродовж трьох десятиліть у книжкових виданнях від 60-х до 90-х років ХХ століття, зроблена спроба означити найбільш характерного героя, його динаміку за умовно визначеним часовим поділом, базуючись на творчості прозаїка. В результаті осмислення значної кількості оповідань, новел, етюдів виявлено тип героя/персонажа: ранньої малої прози – лірико-романтичної, лірико-настрєвої, поетично-психологічної (60-і -перша половина 70-х рр.), який найчастіше зображений у світі природи чи в момент зародження перших почуттів симпатії, закоханості; яскравий народний характер із селянського світу в реалістичних творах, попри наявність художніх втрат у цей період (друга пол.70-х – 80-х рр.); «незвичайний», «ексцентричний» герой у реалістичних оповіданнях; повернення до героя і тематики ранньої малої прози (дитина/людина і природа), але на депо інших, глибших ідейно-естетичних реєстрах (друга половина 80-х рр. минулого століття).

Ключові слова: Євген Гуцало, герой/ персонаж, динаміка від 60-х до 90-х рр. – лірико-романтична, реалістична проза малих форм.

Abstract. In the article, based on the material of Yevgeny Hutsal's novels, published over three decades in book editions from the 60s to the 90s of the 20th century, an attempt is made to identify the most characteristic hero, his dynamics according to a conditionally determined time division, based on the work of the novelist. As a result of the analysis of a significant number of stories, novels, sketches, the type of hero/character was revealed: early short prose – lyrical-romantic, lyrical-mood, poetic-psychological (60s – first half of 70s), which is most often depicted in the world of nature or at the moment of the birth of the first feelings of sympathy and love; bright folk character from the peasant world in realistic works, despite the presence of poetic losses in this period (second half of the 70s - 80s); «unusual», «eccentric» hero in realistic stories; a return to the hero and theme of early short prose (child/man and nature), but on slightly different, deeper ideological and aesthetic registers (the second half of the 80s of the last century).